

Benet XVI als Bisbes de l'Església catòlica

Us oferim el text íntegre de la carta que Benet XVI va escriure el passat 10 de març als bisbes de l'Església catòlica sobre la remissió de l'excomunió dels quatre bisbes consagrats per l'arquebisbe Lefebvre.

11/04/2009

Estimats germans al ministeri episcopal,

La remissió de l'excomunió als quatre Bisbes consagrats l'any 1988

per l'arquebisbe Lefebvre sense mandat de la Santa Seu, ha suscitat, per raons nombroses, dins i fora de l'Església catòlica, una discussió d'una vehemència com no s'havia vist des de feia temps. Molts bisbes s'han sentit perplexos davant un esdeveniment succeït inesperadament i difícil d'enquadrar positivament en les qüestions i tasques de l'Església d'avui. Malgrat que molts bisbes i fidels estaven disposats en principi a considerar favorablement la disposició del Papa a la reconciliació, a això es contraposava, no obstant, la qüestió sobre la conveniència d'aquest gest davant les vertaderes urgències d'una vida de fe en el nostre temps. Alguns grups, en canvi, acusaven obertament al Papa de voler tornar endarrere, fins abans del Concili. Es va desencadenar així una allau de protestes, l'amargor de la qual mostrava ferides que es remuntaven més enllà d'aquest moment. Per això,

em sento impulsat a dirigir-vos, estimats germans, una paraula clarificadora, que ha d'ajudar a comprendre les intencions que m'han guiat en aquesta iniciativa, a mi i als organismes competents de la Santa Seu. Espero contribuir d'aquesta manera a la pau a l'Església.

Una contrarietat per a mi imprevisible va ser el fet que el cas Williamson se sobreposés a la remissió de l'excomunió. El gest discret de misericòrdia cap als quatre bisbes, ordenats vàlidament però no legítimament, va aparèixer de manera inesperada com quelcom totalment divers: com la negació de la reconciliació entre cristians i jueus i, per tant, com la revocació d'allò que en aquesta matèria el Concili havia aclarit pel camí de l'Església. Una invitació a la reconciliació amb un grup eclesial implicat en un procés de separació, es va

transformar així en el seu contrari: un aparent tornar endarrere respecte a tots els passos de reconciliació que s'han donat entre els cristians i jueus a partir del Concili, passos compartits i promoguts des de l'inici com un objectiu del meu treball personal teològic. Que aquesta superposició de dos processos contraposats hagi succeït i, durant un temps hagi enterbolit la pau entre cristians i jueus, així com també la pau dins l'Església, és quelcom que només puc lamentar profundament. M'han dit que seguir amb atenció les notícies per Internet hauria donat la possibilitat de conèixer el problema. D'això en trec una lliçó que, en el futur, a la Santa Seu haurem de dedicar més atenció a aquesta font de notícies. M'ha entristit el fet que també els catòlics, que en els fons haguessin pogut conèixer millor com estan les coses, hagin pensat que calia ferir amb una hostilitat

disposada a l'atac. Justament per això dono gràcies als amics jueus que han ajudat a desfer ràpidament el malentès i a restablir l'atmosfera d'amistat i confiança que, com en el temps del Papa Joan Pau II, també hi ha hagut durant tot el període del meu Pontificat i, gràcies a Déu, continua havent-hi.

Un altre desencert, el qual lamento sincerament, consisteix en el fet que l'abast i els límits de la iniciativa del 21 de gener de 2009 no s'hagin il·lustrat de manera suficientment clara en el moment de la seva publicació. L'excomunió afecta les persones, no les institucions. Una ordenació episcopal sense el mandat pontifici significa el perill d'un cisma, perquè qüestiona la unitat del col·legi episcopal amb el Papa. Per això, cal que l'Església reaccioni amb la sanció més dura, l'excomunió, a fi de cridar les persones sancionades d'aquesta manera al penediment i

retornar a la unitat. Per desgràcia, vint anys després de l'ordenació, aquest objectiu no s'ha assolit encara. La remissió de l'excomunió tendeix al mateix fi a què serveix la sanció: convidar una vegada més als quatre bisbes al retorn. Aquest gest era possible després que els interessats reconeguessin en línia de principi al Papa i la seva potestat de Pastor, malgrat les reserves sobre l'obediència a la seva autoritat doctrinal i a la del Concili.

Amb això torno a la distinció entre persona i institució. La remissió de l'excomunió ha estat un procediment en l'àmbit de la disciplina eclesiàstica: les persones venien alliberades del pes de consciència provocat per la sanció eclesiàstica més greu. Cal distingir aquest àmbit disciplinar de l'àmbit doctrinal. El fet que la Fraternitat Sant Pius X no posseeixi una posició canònica a l'Església, no es basa al cap i a la fi en

raons disciplinàries sinó doctrinals. Fins que la Fraternitat no tingui una posició canònica a l'Església, tampoc els seus ministres exerceixen ministeris legítims a l'Església. Per tant, és necessari distingir entre el pla disciplinar, que concerneix les persones en quant a persones, i el pla doctrinal, en el qual entren en joc el ministeri i la institució. Per precisar-ho un cop més: fins que les qüestions relatives a la doctrina no s'aclareixin, la Fraternitat no té cap estat canònic a l'Església, i els seus ministres, no obstant això hagin estat alliberats de la sanció eclesiàstica, no exerceixen legítimament cap ministeri a l'Església.

A la llum d'aquesta situació, tinc la intenció d'associar pròximament la Pontifícia Comissió "Ecclesia Dei", institució competent des de 1988 per a aquestes comunitats i persones que, provenint de la Fraternitat Sant Pius X o d'agrupacions similars,

volen tornar a la plena comunió amb el Papa, amb la Congregació per a la Doctrina de la Fe. Amb això s'aclareix que els problemes que cal tractar ara són de naturalesa essencialment doctrinal, i es refereixen sobretot a l'acceptació del Concili Vaticà II i del magisteri postconciliar dels Papes. Els organismes col·legials amb els quals la Congregació estudia les qüestions que es presenten (especialment l'habitual reunió dels Cardenals el dimecres i la Plenària anual o biennal) garanteixen la implicació dels Prefectes de diverses Congregacions romanes i dels representants de l'episcopat mundial en les decisions que s'hagin de prendre. No es pot congelar l'autoritat magisterial de l'Església a l'any 1962, la qual cosa ha de quedar ben clara a la Fraternitat. Però a alguns què es mostren com a grans defensors del Concili se'ls ha de recordar també que el Vaticà II porta

amb si tota la història doctrinal de l'Església. Qui vol ser obedient al Concili, ha d'acceptar la fe professada en el curs dels segles i no pot tallar les arrels de les quals l'arbre viu.

Espero, estimats germans, que amb això quedi clar el significat positiu, com també els seus límits, de la iniciativa del 21 de gener de 2009. Tanmateix, resta la qüestió: Era necessària aquesta iniciativa? Constituïa realment una prioritat? Hi ha coses més importants? Certament hi ha coses més importants i urgents. Crec haver assenyalat les prioritats del meu Pontificat en els discursos que vaig pronunciar en els seus començaments. El que vaig dir llavors continua sent de manera inalterable la meva línia directiva. La primera prioritat pel Successor de Pere va ser fixada pel Senyor al Cenacle de manera inequívoca: "Tu... confirma els teus germans" (Lc

22,32). El mateix Pere va formular de mode nou aquesta prioritat en la seva primera Carta: "Estigueu sempre a punt per donar raó de la vostra esperança a tot el qui us la demanés" (1 Pe 3,15). En el nostre temps, en què en àmplies zones de la terra la fe està en perill d'apagar-se com una flama que ja no troba el seu aliment, la prioritat és fer present Déu en aquest món i obrir als homes l'accés a Déu. No a un déu qualsevol, sinó al Déu que va parlar al Sinaí; al Déu el rostre del qual reconeixem en l'amor portat fins a l'extrem (cf. Jo 13,1), en Jesucrist crucificat i ressuscitat.

L'autèntic problema en aquest moment de la història és que Déu desapareix de l'horitzó dels homes i, en l'apagar-se de la llum que prové de Déu, la humanitat es veu afectada per la manca d'orientació, els efectes destructius de la qual es posen cada cop més de manifest.

Guiar els homes vers Déu, cap al Déu que parla en la Bíblia: aquesta és la prioritat suprema i fonamental de l'Església i del Successor de Pere en aquest temps. D'això se'n deriva, com a conseqüència lògica, que cal tenir molt present la unitat dels creients. En efecte, la seva discòrdia, la seva contraposició interna, posa en dubte la credibilitat del seu parlar de Déu. Per això, l'esforç amb mires al testimoni comú de fe dels cristians –a l'ecumenisme– està inclòs en la prioritat suprema. A això s'afegeix la necessitat que tots els qui creuen en Déu cerquin plegats la pau, intentin acostar-se els uns als altres, per caminar plegats, fins i tot en la diversitat de la seva imatge de Déu, cap a la font de la Llum. En això consisteix el diàleg interreligiós. Qui anuncia Déu com a Amor "fins a l'extrem" ha de donar testimoniatge de l'amor. Dedicar-se amb amor als que pateixen, rebutjar l'odi i l'enemistat, és la dimensió social de

la fe cristiana, de la qual vaig parlar en l'encíclica Deus caritas est.

Per tant, si el compromís laboriós per la fe, per l'esperança i l'amor en el món és a hores d'ara (i, de maneres diverses, sempre) l'autèntica prioritat per a l'Església, aleshores també formen part d'ella les reconciliacions petites i mitjanes. Que l'humil gest d'una mà estesa hagi donat lloc a un enrenou tan gran, convertint-se precisament així en el contrari d'una reconciliació, és un fet del qual hem de prendre nota. Però ara em pregunto: Era i és realment una equivocació, també en aquest cas, sortir a la trobada del germà que "té queixes contra tu" (cf. Mt 5,23s) i cercar la reconciliació? Potser la societat civil no ha d'intentar també prevenir les radicalitzacions i reintegrar els seus eventuais partidaris –en la mesura que sigui possible– en les grans forces que plasmen la vida social, per evitar la

seva segregació amb totes les seves conseqüències? Pot ser totalment desencertat el comprometre's en la dissolució de les rigideses i restriccions, per donar espai allò que hi hagi de positiu i recuperable pel conjunt? Jo mateix he vist en els anys posteriors a 1988 com, mitjançant la tornada de comunitats separades anteriorment de Roma, ha canviat el seu clima interior; com la tornada a la gran i àmplia Església comuna ha fet superar posicions unilaterals i ablanit rigideses, de manera que després han sorgit forces positives per al conjunt. Pot deixar-nos totalment indiferents una comunitat en la qual hi ha 491 sacerdots, 215 seminaristes, 6 seminaris, 88 escoles, 2 instituts universitaris, 117 germans, 164 germanes i milers de fidels? Cal deixar-los tranquil·lament anar a la deriva lluny de l'Església? Penso per exemple en els 491 sacerdots. No podem conèixer la trama de les seves motivacions. No

obstant això, crec que no s'haguessin decidit pel sacerdoci si, al costat de diversos elements distorsionats i malalts, no existís l'amor per Crist i la voluntat d'anunciar-lo i, amb Ell, al Déu viu. Podem simplement excloure'ls, com a representants d'un grup marginal radical, de la recerca de la reconciliació i de la unitat? Què serà d'ells després?

Certament, des de fa molt temps i, després, novament en aquesta ocasió concreta hem escoltat de representants d'aquesta comunitat moltes coses fora de to: supèrbia i presumció, obcecacions sobre unilateralismes, etc. Per amor a la veritat, he d'afegir que he rebut també una sèrie d'impressionants testimonis de gratitud, en els quals es percebia una obertura dels cors. Potser la gran Església no ha permetre's ser també generosa, sent conscient de l'envergadura que poseeix; en la certesa de la promesa

que li ha estat confiada? No devem com a bons educadors ser capaços també de deixar de fixar-nos en diverses coses no bones i apressar-nos a sortir fora de les estretors? I potser no hem d'admetre que també en l'àmbit eclesial s'ha donat alguna sortida de to? De vegades es té la impressió que la nostra societat tingui necessitat d'un grup almenys amb el qual no tenir cap tolerància; contra el qual pugui tranquil·lament escometre amb odi. I si algú intenta acostar-se-li –en aquest cas el Papa– també ell perd el dret a la tolerància i pot també ser tractat amb odi, sense temor ni reserves.

Estimats germans, per circumstàncies fortuïtes, quan em va venir a la ment escriure aquesta carta, vaig haver d'interpretar i comentar al Seminari Romà el text de Ga 5,13-15. Vaig percebre amb sorpresa la immediatesa amb què aquestes frases ens parlen del

moment actual: «No una llibertat perquè s'aprofiti l'egoisme; al contrari, sigueu esclaus uns d'altres per amor. Perquè tota la llei es concentra en aquesta frase: "Estimaràs el proïme com a tu mateix". Però, atenció: que si us mossegueu i devoreu els uns als altres, acabareu per destruir-vos mútuament». Sempre he estat propens a considerar aquesta frase com una de les exageracions retòriques que sovint es troben en sant Pau. Sota certs aspectes pot ser també així. Però desgraciadament aquest "mossegar i devorar" existeix també avui a l'Església como expressió d'una llibertat mal interpretada. Sorprèn potser que tampoc nosaltres siguem millors que els Gàlates? Que potser estarem amenaçats per les mateixes temptacions? Hem d'aprendre novament el just ús de la llibertat? I que una vegada i una altra haguem d'aprendre la prioritat suprema:

l'amor? El dia en què vaig parlar d'això al Seminari Major, a Roma se celebrava la festa de la Mare de Déu de la Confiança. En efecte, Maria ens ensenya la confiança. Ella ens condueix vers el Fill, del qual tots nosaltres podem fiar-nos. Ell ens guiarà, fins i tot en temps turbulents. D'aquesta manera, voldria donar les gràcies de cor a tots els nombrosos bisbes que en aquest temps m'han donat proves commovedores de confiança i d'afecte i, sobretot, m'han assegurat les seves oracions. Aquest agraïment serveix també per a tots els fidels que en aquest temps m'han donat prova de la seva fidelitat intacta al Successor de Sant Pere. El Senyor ens protegeixi a tots nosaltres i ens condueixi per la via de la pau. És un desig que em brolla espontani del cor al començament d'aquesta Quaresma, que és un temps litúrgic particularment favorable a la purificació interior i que ens convida a tots a mirar amb esperança

renovada a l'horitzó lluminós de la
Pasqua.

Amb una especial Benedicció
Apostòlica em confirmo

el vostre en el Senyor

Benedictus PP. XVI

Vaticà, 10 de març de 2009

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-ad/article/benet-xvi-als-
bisbes-de-lesglesia-catolica/](https://opusdei.org/ca-ad/article/benet-xvi-als-bisbes-de-lesglesia-catolica/) (31/03/2026)